

Załącznik 1 do Zarządzenia 5/2016 r.
dyrektora ZSP 1 w Warszawie

BEZPIECZEŃSTWO W ZESPOLE SZKOLNO
– PRZEDSZKOLNYM NR 1
PROCEDURY

Grudzień 2016 r.

Telefony alarmowe:

999 - pogotowie ratunkowe

998 - straż pożarna

997 - Policja

992 - pogotowie gazowe

994 - pogotowie wodno-kanalizacyjne

991 - pogotowie energetyczne

112 - numery alarmowe z telefonu komórkowego

Opracowanie zawiera:

1.Regulamin bezpiecznego zachowania się uczniów w szkole.

1.1.Bezpieczeństwo i higiena.

1.2.Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu.

1.3.Zasady korzystania z pomieszczeń szkoły, urządzeń i sprzętu szkolnego.

1.4.Regulamin bloku sportowego i boiska szkolnego.

2.Strategie zarządzania kryzysem w szkole. Procedury ogólne.

2.1.Ogólny schemat zarządzania kryzysem w szkole.

2.2.Realizatorzy działań kryzysowych. Zadania poszczególnych instytucji.

2.3.Zakres obowiązków pracowników szkoły, na wypadek krytycznych zdarzeń szkolnych.

2.4.Schemat postępowania działań interwencyjnych.

2.5.Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej.

3.Procedury szczegółowe.

3.1.Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

3.1.2.Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia ucznia o spożywanie alkoholu lub innych środków odurzających na terenie szkoły lub gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

3.1.3.Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik szkoły) zauważy, że uczeń pali papierosy.

3.1.4.Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

3.1.5.Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia ucznia o spożywanie alkoholu lub innych środków odurzających na terenie szkoły lub gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

3.1.6.Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

- 3.1.7. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek ujawnienia zachowań agresywnych.
- 3.1.8. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
- 3.2. Procedury usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania systematycznego uczęszczania na zajęcia szkolne.
- 3.3. Procedura postępowania w przypadku złamania zakazu używania telefonów komórkowych na terenie szkoły.
- 3.4. Procedura reagowania – próba samobójstwa ucznia.
- 3.5. Procedura reagowania – żałoba po śmierci ucznia (uwaga: za wyjątkiem śmierci samobójczej).
- 3.6. Procedura reagowania – konieczność zawiadomienia o śmierci ucznia.
- 3.7. Procedura reagowania – epizod psychiatryczny ucznia.
- 3.8. Procedura reagowania: incydent bombowy.
- 3.9. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia na lekcji stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych.
- 3.10. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia (bójka, pobicie).
- 3.11. Procedura postępowania wobec ucznia, który stosuje agresję słowną (wulgaryzmy).
- 3.12. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń obraża nauczyciela lub pracownika ZSP1
- 3.13. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia.
- 3.14. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania uczniów wobec siebie.
- 3.15. Procedura postępowania w przypadku agresywnych zachowań nauczycieli i/lub pracowników ZSP1 wobec uczniów.
- 3.16. Procedura postępowania wobec dzieci, którego zachowanie uniemożliwia prowadzenie lekcji.
- 3.17. Procedura postępowania z dzieckiem sprawiającym notoryczne trudności wychowawcze.
- 3.18. Procedura postępowania nauczyciela podczas ataku agresji fizycznej dwóch osób.

REGULAMIN BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA SIĘ UCZNIÓW W SZKOLE

Opracowany na podstawie:

1. Ustawy o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 1996 roku, Nr 76, poz. 329).
2. Statutu ZSP nr1.

1.1. Bezpieczeństwo i higiena

1. Uczniowie mają prawo do:

- ochrony swego zdrowia i bezpieczeństwa;
- uzyskania pierwszej pomocy w razie wypadku lub nagłego zachorowania.

2. Uczniowie mają obowiązek:

- przebywać podczas przerw na korytarzu tego piętra, na którym odbywać się będą następne zajęcia;
- nie zagrażać swoim zachowaniem bezpieczeństwu innych;
- nie wychodzić poza teren szkoły;
- wchodzić do sal lekcyjnych pod opieką nauczyciela;
- po ostatniej lekcji w danym dniu zejść do szatni pod opieką nauczyciela, spokojnie ubierać się i opuścić szkołę;
- respektować regulaminy pracowni przedmiotowych;
- o złym samopoczuciu powiadomić wychowawcę lub nauczyciela;

3. Uczniowie nie mogą:

- samowolnie zapraszać do szkoły osób obcych;
- nosić biżuterii zagrażającej bezpieczeństwu;
- pić alkoholu, używać środków odurzających i palić tytoniu;
- siadać na parapetach;
- przynosić do szkoły przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych;
- niszczyć mienia szkoły stanowiącego własność społeczną;

1.2. Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu

1. Uczeń może przebywać na terenie obiektu szkoły w czasie trwania zajęć szkolnych. Uczniowie, którzy są członkami kół zainteresowań mogą przebywać na terenie szkoły w uzgodnieniu z nauczycielem prowadzącym dane zajęcia.
2. W uzasadnionych przypadkach uczniowie mogą przebywać w szkole tylko za zgodą dyrektora ZSP1.
3. Wszystkie imprezy organizowane na terenie szkoły po zakończeniu zajęć lekcyjnych mogą odbywać się jedynie za pozwoleniem dyrektora ZSP1.
4. W czasie od rozpoczęcia zajęć do ich zakończenia uczeń nie może opuszczać terenu szkoły.
5. Uczniowie przebywający na terenie obiektu szkolnego zobowiązani są do przestrzegania tygodniowego planu zajęć w szczególności do punktualnego rozpoczynania zajęć.
6. W czasie przerw między lekcjami w okresie jesienno – zimowym uczniowie przebywają na korytarzach szkolnych, natomiast w okresie wiosenno – letnim mogą opuścić budynek szkolny i przebywać na dziedzińcu szkolnym pod opieką pełniącego dyżur nauczyciela.
7. Po przyjściu do szkoły uczeń pozostawia w szatni okrycie wierzchnie i zmienia obuwie.
8. Uczniowie nie uczęszczający na lekcje religii powinni przebywać w świetlicy szkolnej lub w bibliotece, za zgodą dyrektora ZSP1 mogą przebywać pod opieką innego nauczyciela.
9. Jeżeli zajęcia edukacyjne wymagają opuszczenia terenu szkoły uczniowie wychodzą na zewnątrz pod opieką prowadzącego zajęcia nauczyciela.
10. Nauczyciel wypełnia „Kartę wycieczki” zgodnie z obowiązującym regulaminem wycieczek w ZSP1.
11. Na wycieczce szkolnej uczeń stosuje się do Statutu SP 3 i godnie reprezentuje szkołę.
12. Zabrania się wnoszenia na teren szkoły papierosów i innych używek, niebezpiecznych przedmiotów, substancji łatwopalnych oraz leków;
13. Leki mogą być używane tylko w przypadku pisemnego zlecenia lekarza o konieczności ich stosowania oraz po uzyskaniu zgody nauczyciela na podanie leku).
14. Uczniowie zobowiązani są do poszanowania majątku szkolnego i dbania o czystość i estetykę pomieszczeń oraz terenów wokół szkoły, utrzymania czystości i higieny w sanitariatach.
15. Na klatkach schodowych obowiązuje ruch prawostronny i zakaz biegania.
16. Dla zachowania bezpieczeństwa w czasie przerw obowiązuje zakaz biegania również na korytarzach szkolnych.

17. W przypadku zagrożenia pożarowego i ogłoszenia akcji ewakuacyjnej uczniowie zobowiązani są zachować spokój i podporządkowanie się poleceniom nauczyciela lub kierującego akcją ewakuacyjną.
18. Korzystanie z telefonów komórkowych, regulują zapisy w Statucie SP3

1.3. Zasady korzystania z pomieszczeń ZSP1, urządzeń i sprzętu szkolnego.

1. Uczeń może korzystać ze wszystkich pomieszczeń szkolnych, pomieszczeń gospodarczych oraz ze sprzętu szkolnego i pomocy naukowych za zgodą i pod nadzorem wychowawcy lub nauczyciela prowadzącego zajęcia.
2. Zasady przebywania w pomieszczeniach biblioteki, świetlicy, i pracowni szkolnych oraz zasad korzystania ze sprzętu i wyposażenia tych pomieszczeń podane są w odrębnych regulaminach.
3. Uczniowie zobowiązani są do szanowania i dbania o powierzone im mienie szkolne, pomoce naukowe i sprzęt służący wszystkim uczniom i pracownikom szkoły i używanie go zgodnie z przeznaczeniem i zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
4. W przypadku nieumyślnego uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego uczeń zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nauczyciela. Jeżeli szkoda powstała w wyniku rażącego zaniedbania, kradzieży lub spowodowana została rozmyślnie przez ucznia rodzice lub prawni opiekunowie zobowiązani są do niezwłocznego jej pokrycia (regulują zapisy w Statucie ZSP1).
5. Zachowanie w szatni regulują odrębne przepisy.
6. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za drogie obuwie i kosztowną odzież pozostawione w szatni.

1.4. Regulamin sali gimnastycznej i boiska szkolnego.

1. Obowiązuje zmiana obuwia i strój sportowy.
2. Szatnie służą wyłącznie do przebierania się. Zabrania się przesiadywania uczniów w szatniach. Uczniowie niećwiczący przebywają pod opieką nauczyciela prowadzącego lekcje wychowania fizycznego, na pisemną prośbę rodzica, uczeń może być zwolniony z lekcji;
3. Po dzwonku na lekcję uczniowie wychodzą na boisko szkolne lub wchodzą do sali gimnastycznej tylko pod opieką nauczyciela.
4. Zabrania się samodzielnego wchodzenia w czasie przerwy na salę gimnastyczną.
5. Na terenie sali gimnastycznej obowiązuje poszanowanie mienia szkolnego.
6. Zabrania się uczniom wchodzenia do magazynu sportowego bez zezwolenia nauczyciela.
7. Każdy wypadek mający miejsce w sali gimnastycznej i na boisku oraz podczas przerwy i w czasie lekcji, nauczyciel ma obowiązek zgłosić dyrektorowi ZSP1 (wypadki – regulują odrębne wewnętrzne przepisy).

2. STRATEGIE ZARZĄDZANIA KRYZYSEM W SZKOLE. PROCEDURY OGÓLNE.

Procedury i strategie to narzędzie efektywnego reagowania na trudne lub zaskakujące sytuacje wychowawcze. Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały i zachowania ucznia spoczywa na nauczycielach, są oni zobowiązani do wczesnego rozpoznawania problemu i podejmowania oddziaływań profilaktycznych (uprzedzających), wychowawczych (interwencyjnych), a czasami także resocjalizacyjnych (naprawczych). Strategie są strukturą dynamiczną.

2.1 Ogólny schemat zarządzania kryzysem w ZSP1

Ogólny schemat reagowania na różne zdarzenia kryzysowe:

- okres przed kryzysem – działania uprzedzające;
- okres kryzysu i bezpośrednio po kryzysie – działania interwencyjne;
- później – działania naprawcze.

Działania uprzedzające:

- zebranie informacji o skali zjawisk mających wpływ na powstanie kryzysu (identyfikacja potencjalnych ofiar, czynników spustowych);
- poznanie dostępnej infrastruktury pomocy;
- poznanie skutecznych i dostępnych form pomocy;
- opracowanie planu kryzysowych działań wg. algorytmu, w tym procedur powiadamiania, ochrony i wsparcia psychicznego;
- praktyczne uzgodnienie form i zasad współpracy z potencjalnymi partnerami – uzgodnienie planów kryzysowych z poszczególnymi służbami (policją, strażą pożarną, wydziałem zarządzania kryzysowego, Centrum Zarządzania Kryzysowego in);
- wyznaczenie członków Szkolno-Przedszkolnego Zespołu Kryzysowego (S-PZK),
- ustalenie lokalizacji zbierania się S-PZK;
- rozpoznanie potrzeb szkoleniowych kadry;
- przeszkolenie i ćwiczenia w zakresie stosowania procedur, działań wynikających z planów kryzysowych;
- wizualizowanie procedur, planów, inne formy promocji – druk plakatów, ulotek, skryptów;
- przygotowanie zarządzających ZSP1 oraz S-PZK do działań w kryzysie;
- “oswajanie” z psychologicznymi konsekwencjami narażenia na stres pourazowy, przekazywanie sugestii co do roli wzajemnej pomocy, pomocy specjalistycznej, ryzyka zachowań, reakcji destrukcyjnych.

Działania interwencyjne:

- ochrona, kierowanie, łączenie;
- działania formalne – powiadamianie organów nadrzędnych,
- zebranie Szkolno-Przedszkolnego Zespołu Kryzysowego,
- gromadzenie informacji o zdarzeniu, wstępna diagnoza;
- koordynowanie napływających informacji;
- inwentaryzacja problemów;

- szacowanie priorytetów, nadawanie rangi: umiarkowanie ważne / bardzo ważne / ekstremalnie ważne;
- ocena potrzeb;
- informowanie;
- koordynowanie i właściwe wykorzystanie zasobów ludzkich, oferowanej pomocy;
- doraźna pomoc psychologiczna – defusing tj. spotkanie z osobami, które doświadczyły traumy, celem jego jest rozbrojenie ostrych reakcji kryzysowych, osłabienie napięcia.

Działania naprawcze:

- koordynacja współpracy z innymi zaangażowanymi w działania instytucjami;
- ocena potrzeb – ustalenie w jaki sposób zdarzenie wpłynęło na stan psychiczny ludzi (dzieci, personel, rodzice) i funkcjonowanie szkoły i przedszkola;
- opracowanie programu poradnictwa kryzysowego adresowanego do poszczególnych grup: w tym uczniów i rodziców;
- koordynacja pracy osób zaangażowanych w pomaganie poszkodowanym:
 - rozdzielanie zadań,
 - monitorowanie stresu,
 - budowanie powiązań,
 - gromadzenie i udostępnianie materiałów,
 - stałe gromadzenie informacji zwrotnych o efektywności działań,
- kierowanie do specjalistów.

2.2. Realizatorzy działań kryzysowych. Zadania poszczególnych instytucji.

Realizacja wszelkich działań kryzysowych dotyczy bezpośrednio zaangażowanych w kryzys placówek, jak i instytucji nadzorujących, interweniujących i wspierających.

Dyrektor, po zebraniu informacji o skali kryzysu, podejmuje decyzję o uzyskaniu pomocy z zewnętrznych zasobów.

1. Dyrektor ZSP1 (obszar działań wewnątrzszkolnych i wewnątrzprzedszkolnych):

- powołanie Szkolno-Przedszkolnego Zespołu Kryzysowego;
- opracowanie lub adaptacja znanych procedur na wypadek konkretnych zdarzeń;
- omówienie poszczególnych procedur w ramach innych zespołów szkolnych, np. wychowawczego;
- podejmowanie działań interwencyjnych przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga, psychologa – niezwłoczne reagowanie na krytyczne zdarzenia wychowawcze;
- zwracanie się po pomoc i interwencję do instytucji wymiaru sprawiedliwości, wojska, OC, policji, straży miejskiej, straży pożarnej, pogotowia ratunkowego (wg kompetencji służb);
- podejmowanie współpracy z placówkami wsparcia ogólnego i specjalistycznego;
- organizowanie szkolnych form pomocy i wsparcia (np. udzielanie konsultacji pedagogicznych, zajęć socjoterapeutycznych, in.).

2. Placówki wsparcia ogólnego (Wydział Oświaty i Wychowania dla Dzielnicy Mokotów

m. st. Warszawy, Biuro Edukacji m. st. Warszawy, Kuratorium Oświaty, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 8, Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział ds. i inne.):

- wsparcie w działaniach kryzysowych wg kompetencji;
- nadzór merytoryczny;
- badanie, monitorowanie skuteczności;
- edukacja;
- organizowanie treningów;
- koordynowanie wsparcia specjalistycznego.

2.3. Zakres obowiązków pracowników ZSP1, na wypadek krytycznych zdarzeń szkolno-przedszkolnych.

Pielęgniarka, lekarz (jeśli są dostępni):

- udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej;
- zgłaszanie potrzeb pomocy medycznej (wg. oceny zagrożenia życia, zdrowia);
- aranżowanie osób towarzyszących uczniom odwożonym do szpitali;
- udzielanie uczniom informacji o ew. konsekwencjach dla zdrowia, jakie niesie ze sobą incydent;
- przekazanie lekarzom kluczowych informacji o sytuacji, poszkodowanych.

Wychowawca, inni nauczyciele:

- powiadomienie dzieci w klasie (jeśli jest to właściwe);
- niezwłoczne zidentyfikowanie dzieci potrzebujących porady, pomocy i zawiadomienie o tym psychologa, pedagoga lub specjalistę wspierającego ZSP1;
- eskortowanie dzieci szczególnie pobudzonych, roztrzęsionych do miejsca udzielania pomocy;
- monitorowanie stanu dzieci w okresie późniejszym;
- towarzyszenie dzieciom rannym, chorym;
- angażowanie zespołu klasowego w konstruktywne lub pożądane formy aktywności (w zależności od rodzaju zdarzenia);
- zmniejszanie skutków (w okresie po zdarzeniu).

Pedagog, psycholog:

- koordynowanie działań związanych z pomocą psychologiczną, w tym zgłaszanie zapotrzebowania wsparcia w tym zakresie;
- stałe udzielanie informacji – informacja jest podstawową formą pomocy w sytuacji krytycznej;
- pozostawanie w stałym kontakcie z wychowawcami;
- kontaktowanie się z sąsiednimi szkołami i przedszkolami w sprawie ew. wsparcia w opiece nad dziećmi;
- prowadzenie ewidencji dzieci, którym należy udzielać pomocy;
- informowanie rodziców / opiekunów prawnych o konieczności udzielania pomocy i zachęcanie do kontynuowania stosownych form pomocy poza szkołą;

- pomoc rodzicom w zrozumieniu podstawowych, typowych reakcji ich dzieci na zdarzenie kryzysowe;
- pomoc pracownikom ZSP1 w radzeniu sobie z własnymi reakcjami na zdarzenie kryzysowe.

Sekretariat ZSP1:

- zawiadamianie członków Szkolno-Przedszkolnego Zespołu Kryzysowego o miejscach, terminach spotkań;
- kierowanie służb interweniujących do miejsca incydentu, udzielanie informacji o topografii budynku, specyficznych cechach sytuacji;
- kierowanie wszelkich telefonów, zapytań od mediów do dyrektora ZSP1/ instytucji wyznaczonej do kontaktów z mediami.

2.4. Schemat postępowania działań interwencyjnych.

Dyrektor:

- pozyskuje kluczowe informacje (co się stało, kto był zaangażowany, kto był świadkiem, jak zdarzenie się zaczęło);
- w uzasadnionych sytuacjach – powiadamia Policję (997, 112), straż pożarną (998,112), pogotowie ratunkowe (999, 112);
- rozpoczyna realizację szkolnych procedur: ewakuacji w zależności od zdarzenia;
- w uzasadnionych sytuacjach – wzywa placówkę wsparcia, Centrum Zarządzania Kryzysowego;
- zawiadamia przez ogłoszenie lub w inny dostępny sposób personel ZSP1;
- chroni (odizolowuje) wszystkich, którzy byli narażeni na niebezpieczeństwo;
- podejmuje działania zapobiegające dezinformacji, chaosowi;
- upewnia się, że wszyscy pozostali uczniowie (personel) są bezpieczni;
- zarządza kontrolę wejść/wyjść w ZSP1;
- utrzymuje kontakt z personelem szkoły, aby monitorować sytuację;
- kieruje uczestnikami zdarzeń;
- na bieżąco zawiadamia jednostkę policji /straży pożarnej o przebiegu zdarzeń, monitoruje o zmianach;
- zbiera świadków, poszkodowanych w zdarzeniu, jeśli to możliwe;
- zbiera kluczowe informacje niezbędne do dalszych działań;
- organizuje udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej rannym (zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom);
- kontroluje obecność dzieci i personelu;
- wyznacza osobę do zawiadamiania rodziców / opiekunów prawnych dzieci;
- zleca zabezpieczenie miejsca zdarzeń, śladów;
- współpracuje z policją lub odpowiednimi służbami w rozwiązaniu problemu;
- kieruje współpracą personelu ze służbami;
- zawiadamia służby interweniujące, personel, rodziców/opiekunów o ustabilizowaniu sytuacji;
- inicjuje działania naprawcze.

2.5. Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej.

1. Dyrektor ZSP1 może nawiązać współpracę z przedstawicielami mediów zanim nastąpi kryzys.
2. Dyrektor współpracuje z organem prowadzącym i Szkolno-Przedszkolnym Zespołem Kryzysowym w przygotowywaniu oficjalnych komunikatów dla mediów.
3. Dyrektor ZSP1 wyznacza osobę spośród personelu szkoły/przedszkola lub zespołu kryzysowego odpowiedzialną za kontakt z dziennikarzami. Wyłącznie osoba wyznaczona przez Dyrektora ZSP1 przekazuje informacje do mediów.
4. Dyrektor ZSP1 wyznacza miejsce, z którego będą udzielane informacje podczas kryzysu.
5. Należy zwrócić uwagę, aby dziennikarze otrzymywali informacje od wyznaczonego personelu i nie „werbowali” rozmówców spośród dzieci.

3 PROCEDURY SZCZEGÓŁOWE

2.1. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem*. W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprowadzają środki odurzające.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz.228 z p. zm. - tekst jednolity Dz.U. z 2016r.poz.1654,/oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą/.
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. z 2016 r. poz.487./
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii / Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485/
- 4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179/
- 5) Zarządzenie Nr 1619 komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich /Dz. Urz. KGP Nr 11,poz.64/
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii /Dz.U. 2015 poz.1249/

3.1.2. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia ucznia o spożywanie alkoholu lub innych środków odurzających na terenie szkoły lub gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa lub jest pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających, nauczyciel informuje o tym wychowawcę klasy i dyrektora ZSP1.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie – przekazuje pod opiekę pielęgniarki szkolnej lub innemu pracownikowi szkoły/przedszkola. W szczególnych wypadkach po konsultacji z pielęgniarką wzywa lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej.
3. Wychowawca informuje o zaistniałym fakcie pedagoga/psychologa (jeśli jest w placówce) oraz wzywa do placówki rodziców (prawnych opiekunów) dziecka i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z dzieckiem, w obecności pedagoga/psychologa i/lub dyrektora ZSP1. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej należy zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki. Z przeprowadzonej interwencji wychowawca/ pedagog sporządza notatkę, którą podpisują uczestnicy rozmowy.
4. Gdy rodzice ucznia odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznienia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób dyrektor ZSP1 zawiadamia najbliższą jednostkę policji. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości,¹ policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
5. Jeżeli nadal obserwuje się postępujący proces demoralizacji dziecka, a rodzice nie współpracują ze szkołą dyrektor ZSP1 pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
6. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43¹ ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

3.1.2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik ZSP1) zauważy, że uczeń pali papierosy.

¹ Stężenie we krwi powyżej 0,5 ‰ alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³

1. Nauczyciel interweniujący powinien poinformować o tym fakcie wychowawcę klasy lub pedagoga/psychologa.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem) wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga lub dyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
3. Pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z uczniem. Uczeń zobowiązuje się w formie pisemnej do niepalenia papierosów.
4. W przypadku notorycznego łamania zakazu palenia papierosów traktowanego jako demoralizacja decyzją dyrektora ZSP1 sprawa zostaje przekazana odpowiednim organom (sąd rodzinny).

3.1.3 Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

3.1.4. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel interweniujący w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel interweniujący powiadamia dyrektora ZSP1 oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel interweniujący dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami /Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii / Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485/ w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających;
- a także wyrabianie, posiadanie, zbywanie, nabywanie lub przechowywanie przyrządów służących do nielegalnego wytwarzania lub przetwarzania środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

O każdym przypadku popełnienia czynu karnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję.

3.1.5. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek ujawnienia zachowań agresywnych.

1. Nauczyciel, który zauważy zachowanie agresywne dziecka lub zostanie o nim poinformowany zgłasza ten fakt wychowawcy klasy/grupy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia.
3. W przypadkach, gdy agresja jest skierowana na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca wraz z dzieckiem ustala, w jaki sposób dziecko może naprawić (zminimalizować) efekty swojego działania. O zdarzeniu i formie zadośćuczynienia informuje pedagoga, dyrektora ZSP1 i rodziców.
4. W przypadku, gdy agresja skierowana jest przeciwko drugiemu człowiekowi, wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą i poszkodowanym w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. Rozmowę wyjaśniającą należy przeprowadzić nie łącząc ze sobą stron sporu.
5. W przypadkach objętych przepisami kodeksu postępowania karnego stosuje się przepisy zawarte w tym kodeksie (przestępstwo ścigane z urzędu lub na wniosek poszkodowanego).

3.1.6. Procedura postępowanie wobec ucznia sprawcy czynu karnego lub przestępstwa:

1. Nauczyciel interweniujący niezwłocznie powiadamia pedagoga i dyrektora ZSP1.
2. Wspólnie z pedagogiem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) wychowawcy lub pedagogowi pod opiekę.
4. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia – sprawcy.

5. Niezwłocznie w porozumieniu z dyrektorem powiadamia policję, w przypadku gdy sprawa jest z kategorii przestępstw z kodeksu karnego ściganych z urzędu lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Nauczyciel interweniujący, wychowawca lub pedagog zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, lub przedmioty pochodzących z przestępstwa i przekazuje je policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

Instytucje państwowe, dowiedziawszy się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia przestępstwa.

Kategorie przestępstw z kodeksu karnego ścigane z urzędu:

- udział w bójce lub pobiciu,
- doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej,
- znęcanie się,
- wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skarg lub wpłynięcia na złożone zeznania,
- podrabianie dokumentów,
- kradzież,
- kradzież z włamaniem,
- rozbój,
- przywłaszczenie,
- oszustwo.

3.1.7. Procedura postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Nauczyciel interweniujący pozostawia poszkodowanego ucznia pod opieką pielęgniarki (jeśli jest w szkole) , która udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnia mu pomoc poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Nauczyciel interweniujący niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu dyrektora ZSP1.
3. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia.
4. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

3.2. Procedury usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania systematycznego uczęszczania na zajęcia szkolne.

1. Nauczyciele prowadzący zajęcia lekcyjne bezwzględnie **odnotowują** wszystkim nieobecnym na zajęciach uczniom nieobecność w e-dzienniku, nie dotyczy uczniów z orzeczeniem o

potrzebie kształcenia specjalnego, jeśli są na terenie szkoły pod opieką nauczyciela wspomagającego, pedagoga lub innego nauczyciela.

2. Na pierwszym organizacyjnym zebraniu z rodzicami należy przedstawić procedury związane z nieobecnościami w szkole.
3. Uczniom uczestniczącym w zawodach sportowych, bądź konkursach przedmiotowych odbywających się w czasie zajęć lekcyjnych nie zaznacza się nieobecności, lecz wpisuje się odpowiednio informację „zwolniony” („zw”) (wpisu dokonuje wychowawca klasy na podstawie informacji od nauczyciela odpowiadającego za organizację zawodów sportowych, konkursów przedmiotowych lub organizator).
4. Uczeń zwalniany z lekcji w trakcie ich trwania musi przedstawić pisemną prośbę rodziców zapisaną na kartce. Uwzględniana jest także korespondencja elektroniczna w której rodzic informuje wychowawcę o zwolnieniu dziecka. Ucznia zwalnia wychowawca a w przypadku jego nieobecności nauczyciel przedmiotu.
5. W przypadku uskarżania się dziecka na złe samopoczucie nauczyciel kontaktuje ucznia z pielęgniarką szkolną (jeśli jest obecna w szkole). Jeżeli według oceny pielęgniarki szkolnej stan zdrowia ucznia jest zły nauczyciel lub pielęgniarka wzywa rodziców/opiekunów prawnych i powierza dziecko ich opiece. W przypadku gdy rodzice nie mogą odebrać dziecka, a stan zdrowia zagraża życiu wzywane jest pogotowie. W takim przypadku o zaistniałej sytuacji informuje się dyrektora.
6. **Wychowawca w terminie do 7 dni** od zakończenia nieobecności ucznia w szkole usprawiedliwia godziny nieobecne. Dopuszczalne jest usprawiedliwianie nieobecności przez rodzica ustnie lub pisemnie poprzez dziennik elektroniczny Po upływie podanego terminu godziny pozostają nieusprawiedliwione.
7. Rodzic jest zobowiązany ściśle współpracować z wychowawcą w celu kontroli frekwencji ucznia a w przypadku przedłużającej się nieobecności (powyżej 3 dni) poinformować wychowawcę.
8. Wychowawca w przypadku braku informacji o przyczynach przedłużającej się nieobecności jest zobowiązany do kontaktu z rodzicami.
9. Wychowawca na bieżąco podlicza frekwencję i uzupełnia miesięczne zestawienie nieobecności uczniów w dzienniku.
10. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nadal nie realizuje obowiązku szkolnego zostaje uruchomiona procedura wyegzekwowania realizacji obowiązku szkolnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3.3. Procedura postępowania w przypadku złamania zakazu używania telefonów komórkowych na terenie szkoły (reguluje statut ZSP1).

1. Na terenie szkoły obowiązuje zakaz korzystania z telefonów komórkowych w czasie zajęć lekcyjnych przez uczniów i nauczycieli. Złamanie zakazu używania telefonów komórkowych obejmuje: inicjowanie i odbieranie połączeń, wysyłanie i odbieranie wiadomości sms, mms i innych, nagrywanie i odtwarzanie, fotografowanie.
2. W przypadku stwierdzenia, iż uczeń złamał zakaz korzystania z telefonu komórkowego podczas zajęć lekcyjnych, żąda od ucznia łamiącego zakaz, wyłączenia telefonu Nauczyciel w e-dzienniku pisze notatkę o zdarzeniu, informuje rodziców.
3. Nagminne łamanie zakazu używania telefonów komórkowych w szkole ma wpływ na ocenę z zachowania.

3.4. Procedura reagowania – próba samobójstwa ucznia

Działania uprzedzające

1. Monitorowanie przez wychowawców, nauczycieli, psychologa, pedagoga stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

Działania interwencyjne

- osoba interweniująca ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia,
- nie pozostawia ucznia samego,
- usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru,
- przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, pedagoga/psychologa).
- dokonuje ona szybkiej oceny dalszych zagrożeń, np. wg klucza:
 - **RYZIKO UMIARKOWANE** - np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób;
 - **DUŻE RYZYKO**- np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby;
 - **EKSTREMALNE RYZYKO**- np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął inne działania zagrażające zdrowiu/życiu.
- zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia;
- zawiadamia Dyrektora ZSP1 – Dyrektor zawiadamia, Wydział Oświaty i Wychowania dla Dzielnicy Mokotów m. st. Warszawy, Wydział Edukacji m. st. Warszawy,
- wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż), jeśli potrzeba,
- uczniowi towarzyszy osoba interweniująca lub pedagog/psycholog (nie może zostać sam),
- zawiadamia wychowawcę i dyrektora ZSP1 o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka),
- wychowawca powiadamia rodziców / opiekunów prawnych,
- powołany przez Dyrektora Szkolno-Przedszkolny Zespół Kryzysowy dokonuje wyboru priorytetów działania uzależniając je od oceny sytuacji;
- zespół ustala strategię odpowiednią do uzgodnionych priorytetów;
- personel ZSP1 chroni ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)

Działania naprawcze:

- zespół powołany przez dyrektora dokonuje diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi,
- zespół konsultuje dalszą strategię ze specjalistami, PPP, CIK lub placówką opieki zdrowotnej,
- zespół podejmuje próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo oraz skontaktowała się ze specjalistą.

3.5. Procedura reagowania – Żałoba po śmierci dziecka (uwaga: za wyjątkiem śmierci samobójczej)

Działania sprzedające :

- omówienie procedury postępowania na forum Szkolno-Przedszkolnego Zespołu Kryzysowego;
- omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

Działania interwencyjne:

- dyrektor informuje o sytuacji nauczycieli, wychowawców;
- pedagog/psycholog przypomina (podaje) zasady kierowania dyskusją z elementami odreagowania z uczniami, na potrzeby godzin wychowawczych, innych lekcji (daje materiały instruktażowe);
- wychowawca informuje uczniów na forum klasy; (opowiada o okolicznościach śmierci, uwzględniając życzenia rodziny zmarłego);
- jeśli istnieje taka potrzeba należy stworzyć warunki uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych, uroczystościach o charakterze „wspominkowym” itp.

Działania naprawcze:

- wychowawca ocenia potrzeby – monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
- wychowawca pozostaje w stałym kontakcie z pedagogiem/psychologiem lub specjalistą z PPP;
- wychowawca, po konsultacji z pedagogiem /psychologiem organizuje – spotkanie, którego celem jest wymiana doświadczeń związanych ze zdarzeniem, mobilizacja indywidualnych sposobów radzenia sobie ze skutkami zdarzenia, udzielanie informacji o dalszych planach, działaniach, konsekwencjach, a także monitorowanie stanu emocjonalnego poszkodowanych;
- wychowawca wraz z pedagogiem /psychologiem ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

3.6. Procedura reagowania – konieczność zawiadomienia o śmierci ucznia

O śmierci ucznia lub nauczyciela, która miała miejsce na terenie ZSP1 lub w związku z zajęciami szkolnymi, wycieczkami, koloniami itp. powinien poinformować rodzinę dyrektor lub osoba upoważniona (jednak musi ona bezpośrednio kojarzyć się z administracją szkolną). Dotyczy to sytuacji, kiedy jest na to czas. Pozostałe przypadki pozostają w gestii policji, lekarzy, psychologów itp. W sytuacji, gdy wyznaczona osoba nie czuje się na siłach do konfrontacji z ekstremalnymi emocjami przeżywanymi przez rodzinę, która doświadczyła śmierci np. dziecka, wówczas zadanie to powinien przejąć na siebie psycholog lub pedagog.

- Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać twarzą w twarz. Należy unikać powiadamiania za pomocą telefonu lub poczty, jeśli jest to tylko możliwe.
- Powiadamianie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
 - dostarczyć niezbędnych informacji;
 - udzielić pierwszego wsparcia dla ofiar;

- ochronić godność;
- okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
- Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób mu najbliższych.
- Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenie, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby umożliwić w razie potrzeby, natychmiastową interwencję lekarską.
- Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcje osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
- Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie. Tak jak w przypadku standardowych kondolencji. Należy zachować się empatycznie, w razie potrzeby udzielić wsparcia fizycznego np. objąć osobę, podać chusteczkę do nosa.
- Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
- Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego – zaproponować pomoc w zawiadamianiu innych bliskich, zapytać się czy jest coś co możemy zrobić dla rodziny zmarłego.
- Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawiać rodziny i bliskich zmarłego samych bez opieki. Powinien zostać pracownik socjalny lub psycholog, tak długo, aż minie pierwsza reakcja – szok lub pojawią się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji lub / i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się pozostawiona sama sobie, podać namiary instytucji udzielających wsparcia (np. psychologowie)
- Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem medyków itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
- Rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu ZSP1, dyrektora.
- Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

3.7. Procedura reagowania – epizod psychotyczny ucznia

Działania uprzedzające:

- zrobienie listy symptomów psychotycznych – zaproszenie specjalisty w tej dziedzinie, omówienie skuteczne metody reagowania;
- omówienie procedury na forum Szkolnego Zespołu Kryzysowego;
- zapoznanie się i udostępnienie innym „10 tez o schizofrenii” opracowanych przez Towarzystwo Psychiatryczne (WPA);
- sprawdzenie, jak skutecznie wezwać pogotowie ratunkowe w sytuacji zagrożenia zdrowia/ życia, także spowodowanego atakami psychozy;
- opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzielaniem pomocy osobom chorym psychicznie.

Działania interwencyjne:

- osoba interweniująca nie pozostawia ucznia samego(reaguje spokojnie, łagodnie);
- bez rozgłosu przeprowadza ucznia w spokojne miejsce (gabinet lekarski, gabinet psychologa/pedagoga);
- na ile to możliwe, nie rozpowszechnia w szkole informacji o zdarzeniu; informuje o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę, pedagoga/psychologa;
- zawiadamia pogotowie ratunkowe (999, 112);
- nie skupia się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza, czy nie – pozostawiamy to lekarzom.

Działania naprawcze:

- jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę – np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany);
- jeżeli rodzice sobie tego nie życzą – nie informować klasy;
- należy wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określaniu wymagań wobec ucznia;
- skonsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń, który to lekarz jednak nie musi udzielić informacji;
- udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP, PZP, przyszpitalnych grupach wsparcia.

3.8. Procedura reagowania: incydent bombowy

W przypadku znalezienia na terenie ZSP1 broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie ZSP1 osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112. powiadomić dyrektora szkoły, który przeprowadza ewakuację i powiadamia odpowiednie służby; w przypadku nieobecności dyrektora nauczyciel prowadzący zajęcia podejmuje działania leżące w gestii dyrektora.

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób;
- pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
- osoby wyglądające na obcokrajowców;
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach, tj. w pobliżu kościołów, synagog, meczetów lub miejsc organizowania imprez masowych i zgromadzeń.

O swoich spostrzeżeniach informujemy: służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu lub Policję.

2. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje administrator obiektu, terenu lub osoba odpowiedzialna za jego bezpieczeństwo.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu Policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
10. Identyfikacja i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

3. Zasady zachowania się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań, związanych z neutralizacją „bomby”, stosujemy się do poleceń Policji.
2. Jak najszybciej oddalamy się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informujemy o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.

3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udajemy się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

4. Rady przygotowane przez ekspertów z Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji:

1. Zawczasu pomyśl, którędy można się ewakuować w pośpiechu z budynku. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne.
2. Zwracaj uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia.
3. Należy również pamiętać o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków oraz nie pozostawiać bagażu bez opieki.
4. Jeżeli jesteś osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji Szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
5. Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot); treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego; numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia; adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej; opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
6. Wskazane jest uzyskanie od Policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

3.9. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia na lekcji/zajęciach stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych:

1. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia zachowania agresywnego poprzez rozmowę z dzieckiem.
2. W przypadku, gdy rozmowa nie skutkuje, nauczyciel poprzez przewodniczącego klasy lub dyżurnego ucznia zawiadamia pedagoga / psychologa / dyrektora / innego nauczyciela o zaistniałej sytuacji, w przedszkolu poprzez woźną lub pomoc nauczyciela.
3. Zabranie dziecka z lekcji/zajęć przez innego pracownika - nauczyciela szkoły/przedszkola. Zaprowadzenie do gabinetu pedagoga lub psychologa. W przypadku braku takiej możliwości zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym dzieciom poprzez wyprowadzenie ich z sali np. do świetlicy szkolnej lub do biblioteki/stołówki/świetlicy.
4. **W sytuacji koniecznej nauczyciel ma możliwość przytrzymania dziecka.**
5. Poinformowanie rodziców o zachowaniu dziecka i zabranii go z lekcji/zajęć.
6. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania dziecka (groźenie, napad fizyczny, pobudzenie fizyczne, niemożność uspokojenia przez nauczyciela), zawiadomienie rodziców dziecka i (lub) Policji lub Pogotowia Ratunkowego.

7. Po jednorazowym agresywnym zachowaniu rodzic/ opiekun prawny podpisuje zgodę na przytrzymywanie dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego i innych dzieci / zgoda w dokumentacji nauczyciela/.
8. Brak takiej zgody jest podstawą do wzywania Policji / Pogotowia Ratunkowego w przypadku pojawienia się zachowań agresywnych.
9. Rozmowa z rodzicami dziecka przeprowadzona przez wychowawcę/ pedagoga/ psychologa w celu dobrania odpowiednich form pomocy dla dziecka.
10. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych dziecka i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami Szkoła/Przedszkola kieruje wniosek do Sądu.

3.10. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia (bójka, pobicie):

1. Nauczyciel, który jest świadkiem agresywnego zachowania ucznia (bójka, pobicie), zobowiązany jest do natychmiastowego odizolowania sprawcy od ofiary i przerwania aktu przemocy.
2. Nauczyciel zapewnia bezpieczeństwo i ewentualną konieczną pomoc medyczną wszystkim uczestnikom zajęcia. Jeśli to możliwe zostaje przeprowadzona rozmowa mającą na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zdarzenia.
3. O zaistniałej sytuacji nauczyciel informuje wychowawcę klasy, który wraz z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie,
4. Poinformowanie o przebiegu zdarzenia dyrektora ZSP1 oraz rodziców ucznia.
5. Wychowawca we współpracy z pedagogiem (psychologiem) pomaga rodzicom w doborze metod wychowawczych.

W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony tego ucznia, pedagog i wychowawca klasy podejmuje współpracę z PP-P i Policją oraz w porozumieniu z dyrektorem ZSP1 kieruje wniosek do Sądu o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

Przez bójkę w świetle art. 158 k.k. rozumie się starcie między co najmniej trzema osobami, które atakują się wzajemnie i tym samym występują zarazem w roli napastników i napadniętych.

Pobicie jest zaś czynna napaść dwóch lub więcej osób na inną osobę lub osoby, a więc zdarzenie, w którym występuje wyraźny podział ról na napastników i broniących się.

3.11. Procedura postępowania wobec ucznia, który stosuje agresję słowną (wulgaryzmy):

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem w celu wyjaśnienia powodu agresji oraz uświadomienia uczniowi skutków takiego zachowania.
2. Wpisanie uwagi do dziennika.
3. Powiadomienie wychowawcy.

W przypadku braku poprawy:

1. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem.
2. Powiadomienie rodziców.
3. Skierowanie ucznia na rozmowę z pedagogiem.
4. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu używa wulgaryzmów, przeprowadzona zostaje rozmowa z dyrektorem i pedagogiem w obecności rodziców.

5. W przypadku braku poprawy i wyczerpania przez szkołę możliwych środków oddziaływań, uczeń otrzymuje nagane dyrektora, można wnioskować o przeniesienie do innej klasy (w zależności od poziomu klasy).
6. Kolejnym etapem jest powiadomienie specjalisty Wydziału ds. Nieletnich i Patologii.

3.12. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń obraża nauczyciela lub pracownika ZSP1:

1. Zgłoszenie problemu wychowawcy(wpis uwagi do e-dziennika).
2. Rozmowa wychowawcy z uczniem na temat niewłaściwego zachowania.
3. W przypadku, gdy uczeń obraził nauczyciela lub pracownika ZSP1 w obecności osób trzecich powinien przeprosić tę osobę w obecności świadków zdarzenia.
4. Jeśli uczeń przeprosi i obieca poprawę- problem wygasa, ale zachowanie ucznia jest pod obserwacją.
5. W przypadku, gdy uczeń wykazuje bierną postawę lub w dalszym ciągu obraża nauczyciela, powiadamiani są rodzice o zaistniałym fakcie i wezwani do szkoły.
6. Jeśli sytuacja, kiedy uczeń obraża nauczyciela lub pracownika szkoły powtarza się, o zaistniałym fakcie powiadamiana jest Policja.

Osoba obrażana ma prawo wnieść pozew z powództwa cywilnego.

3.13. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia:

1. W przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia nauczyciel, na którego zajęciach miało to miejsce, odnotowuje w dzienniku nieobecność ucznia na lekcji oraz niezwłocznie powiadamia wychowawcę lub - w przypadku jego nieobecności – pedagoga a następnie dyrektora.
2. Wychowawca lub pedagog telefonicznie zawiadamia rodziców (opiekunów) ucznia.
3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami (opiekunami) wychowawca powiadamia Policję.

3.14. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania uczniów wobec osób dorosłych:

1. Przerwać, w sposób zdecydowany i stanowczy negatywne zachowania sprawcy wobec ofiary.
2. Powiadomić wychowawcę klasy o zaistniałym konflikcie.
3. Wychowawca prowadzi postępowanie wyjaśniające i mediacje ze stronami konfliktu.
4. Wychowawca zawiadamia o zdarzeniu rodziców sprawcy i ofiary konfliktu.
5. W razie konieczności wychowawca zawiadamia dyrektora, którzy zawiadamiają Policję.
6. Wychowawca ustala rodzaj kary dla sprawcy przemocy w oparciu o obowiązujący system kar i powiadamia o tym fakcie sprawcę i jego rodziców.
7. W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych ucznia lub grupy uczniów wychowawca inicjuje spotkanie zespołu wychowawczego celem wspólnego rozwiązania problemu. W spotkaniu mogą uczestniczyć rodzice sprawcy problemów.
8. Zespół wychowawczy opracowuje program naprawczy w celu przezwyciężenia trudności.

3.15. Procedura postępowania w przypadku agresywnych zachowań nauczycieli i/lub pracowników ZSP1 wobec uczniów:

1. Na wniosek ucznia, pracownika szkoły lub rodziców, dyrektor przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające z udziałem obu stron konfliktu.
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów wobec pracownika ZSP1 dyrektor podejmuje działania dyscyplinarne przewidziane w Regulaminie pracy, Kodeksie pracy lub Karcie Nauczyciela.

3.16. Procedura postępowania wobec dziecka, którego zachowanie uniemożliwia prowadzenie lekcji/zajęć:

1. Upomnieć dziecko, który uniemożliwia prowadzenie zajęć.
2. Uspokoić sytuację w klasie i kontynuować zajęcia, a po nich powiadomić o zajściu wychowawcę klasy.
3. W przypadku powtarzających się zachowań, wychowawca powiadamia rodziców dziecka i wymierza karę zgodną z przyjętym systemem kar.
4. W przypadku braku reakcji na upomnienia nauczyciela wezwać, poprzez przewodniczącego klasy lub innego ucznia, wychowawcę klasy, pedagoga lub dyrektora celem odizolowania ucznia od zespołu klasowego.
5. W przypadku powtarzających się zachowań uniemożliwiających prowadzenie lekcji, wychowawca inicjuje spotkanie zespołu wychowawczego celem wspólnego rozwiązania problemu. W spotkaniu mogą uczestniczyć rodzice sprawcy problemów.
6. Zespół wychowawczy opracowuje program naprawczy w celu przezwyciężenia trudności.

3.17. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym notoryczne trudności wychowawcze:

1. Nauczyciel wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.
2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów szkolnych ucznia.
3. Nauczyciel informuje rodziców o istniejących trudnościach i zapoznaje ich ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodzica do rzetelnej współpracy.
4. Nauczyciel opracowuje plan naprawczy w celu przezwyciężenia trudności ucznia wraz z pisemnym zobowiązaniem dla rodzica.
5. Wychowawca występuje do rodzica o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.
6. W przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań w poradni, a dotyczącego ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.

3.18. Procedura postępowania nauczyciela podczas ataku agresji fizycznej dwóch osób.

1. Podczas ataku agresji fizycznej **nie należy** uczniów rozdzielać siłowo:

- wchodzić pomiędzy uczniów;
- chwycić za ręce;
- rozmawiać.

2. Należy:

- zdecydowanym, mocnym chwytem otoczyć rękami od tyłu klatkę piersiową agresora i ograniczyć jego ruchy ramionami;
- powiedzieć: „zagrożasz bezpieczeństwu X przytrzymam Cię, aż się uspokoisz”.
- Przez około 5-10 minut nie wchodzić w kontakt słowny i wzrokowy.
- Gdy uczeń się wyrывa, obraża nas- staramy się zachować spokój i powtarzamy: „czekam aż się uspokoisz i wtedy porozmawiamy”. Staramy się nie reagować na prowokacje.
- Nie możemy wchodzić w rolę sprawcy. Nigdy nie mówimy: „a gdyby ktoś Ciebie tak uderzył co byś czuł”, „Jakbyś się czuł, gdyby ktoś ciebie tak potraktował”. Nigdy nie odwołujemy się do uczuć sprawcy. Zawsze staramy się wywołać empatię poprzez: „pomyśl jak czuje się X”.

3. Zawsze rozmawiamy ze sprawcą indywidualnie, nigdy przy grupie.

4. Grupie zawsze sygnalizujemy, że zachowanie jest przez nas nieakceptowane i omówimy to podczas indywidualnej rozmowy (w ten sposób nie dajemy uwagi sprawcy).

4. W przypadku agresji fizycznej zawsze stosujemy poniższą strategię:

- Postaraj się zachować spokój;
- Obniż ton głosu;
- Mów wolniej;
- Nie bierz niewłaściwego zachowania uczniów do siebie;
- Daj przestrzeń uczniom (rozstaw ich w odległości, sam stań około 50 cm od ucznia);
- Kontroluj postawę swego ciała (przyjmij pozycję podobną do pozycji ucznia, postaraj się patrzeć w oczy ucznia- może to być trudne);
- Ignoruj niewłaściwe komentarze, nie odbieraj ich do siebie- przeczekaj złość;
- Pozwól się wygadać uczniom, może to być trudne, bo uczeń będzie Ciebie atakował;
- Unikaj złościwości, odpuść;
- Nie przyklejaj etykietki uczniowi;
- Ustal swoje granice np. „nie dotykaj mnie”, „nie mów tak do mnie”, powtarzaj spokojnie, mów: „poczekam, aż się uspokoisz”;
- Siły fizycznej używaj w ostateczności;
- Po zdarzeniu zapewnij uczniowi wybór rozwiązania problemu.

6. Po zdarzeniu zawsze przeprowadź rozmowę ze sprawcą lub sprawcami. Schemat rozmowy z jednym sprawcą:

- Poproś ucznia by usiadł. Popatrz na niego, potem poczekaj, aż on spojrzy na ciebie. Wystarczy zerknięcie. Wtedy zacznij.
- Podstawowe zwroty:
- ✓ Słyszałem, że byłeś niemiły dla X. Opowiedz mi o tym – jeśli dziecko zaprzeczy: powiedz:
- ✓ Tak, ale coś niemiłego przydarzyło się X. Opowiedz mi o tym.
 - Teraz posłuchaj tego co opowiada uczeń. Nie przejmuj się długimi przerwami ciszy- daj uczniowi czas na przemyślenie. Nie oskarżaj go i nie obwiniaj. Staraj się unikać

zadawania pytań. Zaakceptuj, jeśli uczeń będzie uważał swoje zachowanie za usprawiedliwione- może czuć do niego złość. Pracuj w kierunku zrozumienia, że X-owi dzieje się źle (ktokolwiek jest winny).

- Słuchaj tego co opowiada uczeń.
- Nie przejmuj się długimi przerwami ciszy- daj uczniowi czas na przemyślenie.
- Nie oskarżaj go i nie obwiniaj.
- Staraj się unikać zadawania pytań.
- Zaakceptuj, jeśli uczeń będzie uważał swoje zachowanie za usprawiedliwione- może czuć do niego złość.
- Pracuj w kierunku zrozumienia, że X-owi dzieje się źle (ktokolwiek jest winny).
 - ✓ Więc wygląda na to, że X dzieje się źle- powiedz to z siłą i naciskiem. Od tej pory uczeń powinien się z tym zgodzić. Przejdź szybko dalej.
 - ✓ W porządku, zastanawiam się, co mógłbyś zrobić, żeby pomóc X-owi w tej sytuacji.
 - Zobacz jakie rozwiązanie uczeń może wymyślić.
 - Zachęcaj go i gdy pojawi się coś praktycznego i odpowiedniego, powiedz:
 - ✓ Doskonale. Wypróbuj to przez tydzień, potem się spotkamy i zobaczymy jak ci idzie.

7. Interwencja w sytuacji bójki lub pobicia.

- Reaguj na każde agresywne zachowanie.
- Szybko oceń sytuację, stwórz sobie plan działania: co zrobię, czy potrzebuję pomocy kogoś jeszcze - nigdy nie wstydz się prosić o pomoc, jeśli tak czujesz- najlepiej wyślij ucznia po pomoc.
- Posadź uczniów naprzeciwko siebie, ale w pewnej odległości.
- Ustal zasady rozmowy: np. widzę, że jesteście zdenerwowani, poczekam 3 minuty i spróbujemy ustalić co się stało.
- Zachowaj kolejność wypowiedzi, nie pozwól na wzajemne przerywanie.
- Słuchaj i od czasu do czasu stosuj zdania: czy dobrze zrozumiałem, że..., potakuj nie krytykuj. Obniż ton głosu. Przekrzykiwanie agresorów prowadzi do zwiększenia napięcia.
- Unikaj zachowań mogących eskalować agresję. Komunikaty niewerbalne są bardzo ważne.
- Zawsze stawaj, siadaj pod niewielkim kątem do rozszalonego ucznia- nigdy naprzeciwko.

8. Konstruktywna rozmowa:

1. Powtarzasz zasłyszane wersje. Możesz powiedzieć: nie widziałam zdarzenia, więc nie mogę sprawiedliwie rozsądzić waszego sporu. Nie zgadzam jednak się rozwiązywanie konfliktów przez bicie. Macie teraz okazję do porozmawiania i rozwiązania problemu w sposób kulturalny (zazwyczaj to działa, jeśli nie mamy do czynienia z przemocą).

Opracowanie Rada Pedagogiczna ZSP1